

Religioner udfylder eksistentielt tomrum hos rådvilde cubanere

Af Helle Broberg Nielsen

Den katolske kirke, evangeliske trossamfund samt ikke mindst den afrocubanske santería-kult er blevet synlige indslag i Cubas gryende civilsamfund

I 25-året for Sovjetunionens opløsning og den knusende økonomiske og ideologiske krise, som sammenbruddet påførte Cuba, har store dele af befolkningen i den kommunistiske ø-stat igen fundet troen på noget større: De flokkes om religiøse trossamfund af alle afskygninger og skilter åbenlyst med det.

Den katolske kirke har længe haft skarp konkurrence fra en sand vrimmel af protestantiske kirker - ofte med udspring i USA - ligesom ny-initierede tilhængere af santería, Cubas afrocubanske folkereligion, i stadig højere lyser op i gadebilledet med deres kridhvide ekvipering fra top til tå - over mobiltelefoner og paraplyer til håndtasker.

Santería blander klassisk katolicisme med åndetro, healing og klare new age-forestillinger om at kunne påvirke sit livs lykke, også materielt.

"Tilslutningen til både santería og de protestantiske kirker har været eksplosiv henover det seneste årti," lyder observationen fra forfatteren Leonardo Padura.

I 1960'erne blev ateisme ellers grundfæstet i den cubanske forfatning og troende nægtet medlemskab af kommunistpartiet. Kardinal Jaime Ortega, der i dag er Vatikanets øverste repræsentant i Cuba, blev i de år sendt i arbejdslejr. I dag nyder både han og den katolske kirke stor respekt i den caribiske ø-stat. At de to Castro-brødre, der gik i jesuiterskole, tilsyneladende også selv har taget turen tilbage til troen - eller i alt fald væk fra den forbenede ateisme - har der været talrige tegn på siden 1991.

Tre gange har en pave besøgt øen, senest pave Frans i september sidste år.

Forud for pavebesøget i 2015 udtalte præsident Ral Castro, at hvis pave Frans fortsatte med sine gode takter, så ville han personligt vende tilbage til kirken. Og han tilføjede: "Jeg siger det ikke for sjov!".

Allerede i forbindelse med pave Johannes Paul II's besøg i 1998 genindførte den daværende statsleder, Rals storebror Fidel Castro, juledag som national helligdag; den blev ellers afskaffet i 1970.

Både Fidel og Ral Castro har i taler beklaget det værdis-kred, der er sket i Cuba, især hos ungdommen. De unge, der er vokset op i kriseårene efter 1991, har aldrig troet på den store fortælling om revolutionen, der skulle opfylde alle cubaneres behov, spirituelle som materielle. Illusionsløse cubanere tager i stedet sagen i egne hænder og stjæler, platter eller prostituerer sig. Eller forlader øen.

I dette værditrum har religionen igen fået lov til at udfolde sig - som en hjælp til moralsk genoprustning og som en social sikkerhedsventil i et civilsamfund, hvor åben samfundskritik ikke er tilladt.

Selvom cirka 60 procent af cubanerne formelt betegner sig som katolikker, peger en nyere undersøgelse på, at kun cirka en fjerdedel af dem regelmæssigt går til messe.

Religionen santería, der er særligt udbredt i Cuba, er for den uindviende en mystisk størrelse, der er en blanding mellem afrikansk åndetro og katolicisme.

Flere synes at søge mod de mere folkeligt appellerende protestantiske kirkesamfund.

Dem er der 54 af i Cuba, har Christian Solidarity Worldwide for nylig opgjort.

Der findes ingen tilgængelig statistik på, hvor mange cubanere, der dyrker santería.